

Allereerste hulp bij opvoeden

Nederlandse ouders moeten het zelf maar uitzoeken. Uit angst om te stigmatiseren worden ouders die in de problemen komen bij de opvoeding van hun kinderen pas geholpen als zij zelf aan de bel trekken, of als het aantoonbaar is misgegaan. Dat doet onrecht aan het kind én aan de ouders. Merian Bouwmeester-Landweer toonde aan dat vroegtijdige ondersteuning bij risicogroepen problemen kan voorkomen. Onder de naam 'Stevig Ouderschap' is haar methode al door tien thuiszorgorganisaties overgenomen. *door ELLEN SPIERINGS*

“**B**elangrijkste uitkomst van het onderzoek was toch eigenlijk dat alle ouders die meegedaan hebben heel tevreden waren over de ondersteuning die zij kregen.” Merian Bouwmeester-Landweer is trots op de goede respons. “Ook de consultatiebureaus waren enthousiast over het project, eigenlijk hebben we niets dan positieve reacties ontvangen.”

Vanaf de geboorte

Voor het onderzoek werden risicogezinnen geselecteerd op basis van een vragenlijst. Die werd vlak na de geboorte van een kind ingevuld door de ouders en door de verpleegkundige op het consultatiebureau. Risicofactoren waren onder meer ervaringen met gezinsgeweld, een beperkt sociaal netwerk en psychische problemen. Gezinnen uit de risicogroep kregen in de eerste achttien maanden na de geboorte zes huisbezoeken. “In deze bezoeken werd aandacht besteed aan het ouderschap, de ontwikkeling van het kind, de geschiedenis van de ouders en het sociale netwerk van het gezin.” Als dat nodig was kon er doorverwezen worden naar een andere hulpverlener. “De vijf verpleegkundigen die de huisbezoeken uitvoerden kregen hiervoor een cursus van veertien dagdelen.”

Vijftientig consultatiebureauverpleegkundigen werkten mee aan het invullen van de vragenlijsten en het informeren van ouders over het project. “Daarnaast hebben we veel hulp gehad van stagiaires en werkstudenten.” In totaal werden vijfhonderd risicogezinnen geselecteerd voor deelname, de helft van hen kreeg huisbezoeken, de andere helft vormde de controlegroep.

Blijvend volgen

Het effect van de huisbezoeken werd gemeten aan de hand van vragenlijsten, na twaalf maanden en na twee jaar. Daarnaast werd met toestemming informatie over de gezinnen verzameld via de huisarts en de consultatiebureau-arts. In bijna een kwart van de deelnemende gezinnen nam de kans op ernstige opvoedingsproblemen tijdens het onderzoek af. “De verwachting is dat het effect van de bezoeken ook in de toekomst doorwerkt, daarom is het belangrijk dat de gezinnen blijvend gevolgd worden.”

Bouwmeester is bezig met de opzet van een vervolgstudie. “De kinderen uit het onderzoek zijn nu vijf jaar oud. Ze gaan straks voor het eerst naar de schoolarts, dat is een mooie gelegenheid om opnieuw te bekijken hoe het met ze gaat.” De plannen voor dit vervolgonderzoek zijn bijna klaar, naar verwachting zal het in september of oktober van start te gaan. “We willen ook graag de gezinnen bekijken die niet in de

risicogroep zaten. Dat geeft een goede vergelijking en biedt een mogelijkheid om de waarde van onze vragenlijst nog eens te evalueren.”

Stevig Ouderschap

Tegelijkertijd coacht Bouwmeester de invoering van ‘Stevig Ouderschap’ in verschillende thuiszorgorganisaties. “We stellen een plan van aanpak op met de managers en geven voorlichting aan de gemeenten die het project gaan bekostigen. Bij de start van het project verzorgen we scholing voor de verpleegkundigen.”

Op de dag van haar promotie organiseerde Bouwmeester nog een druk bezocht symposium over het onderzoek en de preventiemethode die daaruit ontstaan is. “Doel van het symposium is om de methode nog meer bekendheid te geven en het belang van preventief werken in risicogezinnen te benadrukken. Het Nederlandse werkveld was goed vertegenwoordigd onder de aanwezigen en daar ben ik erg blij mee.”

Merian Bouwmeester-Landweer promoveerde op 18 mei op haar proefschrift getiteld *Early home visitation in families at risk for child maltreatment* bij prof. dr. Jan Maarten Wit (Kindergeneeskunde). ■

In bijna een kwart van de deelnemende gezinnen nam de kans op ernstige opvoedingsproblemen af

